

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v exekučnej veci oprávneného **K.**, IČO: X. so sídlom v P., zastúpeného Mgr. A. S., advokátom so sídlom v B., proti povinnému **M. B.**, bývajúcemu v Č., zastúpenému JUDr. M. M., advokátom so sídlom v Č., **o vymoženie 6 759,56 € s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Brezno pod sp. zn. 11 Er 206/2009, o dovolaní oprávneného proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 22. júna 2011 sp. zn. 1 CoE 199/2011, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky **z r u š u j e** uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici z 22. júna 2011 sp. zn. 1 CoE 199/2011, uznesenie Okresného súdu Brezno z 3. februára 2011 č.k. 11 Er 206/2009-19 a tiež uznesenie Okresného súdu Brezno z 5. septembra 2011 č.k. 11 Er 206/2009-40; vec vracia Okresnému súde Brezno na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Oprávnený podal 25. septembra 2008 súdnemu exekútorovi návrh na vykonanie exekúcie na vymoženie sumy 6 759,56 € s príslušenstvom. Povinnosť povinného zaplatiť túto sumu preukazoval rozhodcovským nálezom Mgr. R. S., rozhodcu so sídlom v B., ktorý bol vydaný 26. mája 2008 pod č. 1511/08.

Súdny exekútor požiadal 9. októbra 2008 Okresný súd Brezno o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie. Okresný súd Brezno (ďalej len „súd prvého stupňa“) uznesením z 3. februára 2011 č.k. 11 Er 206/2009-19 jeho žiadosť zamietol. Poukázal na to, že podľa § 2 zákona č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom (ďalej len „zákon č. 97/1963 Zb.“) sa ustanovenia tohto zákona použijú, len pokiaľ neustanovuje niečo iné medzinárodná zmluva, ktorou je Slovenská republika viazaná alebo zákon vydaný

na vykonanie medzinárodnej zmluvy. Dospel k záveru, že oprávnený v exekučnom konaní nepreukázal splnenie podmienok uvedených v čl. 23 písm. c/ Dvojstrannej zmluvy medzi Slovenskou republikou a Českou republikou o právnej pomoci pred justičnými orgánmi a úprave niektorých vzťahov v občianskych a trestných veciach (oznámenie č. 193/1993 Z.z.; ďalej len „dvojstranná zmluva“), najmä možnosť účastníka riadne sa zúčastniť rozhodcovského konania. Poukázal pri tom na obsah rozhodcovského spisu, z ktorého jasne nevyplývalo, že by a/ povinnému bola daná (faktická) možnosť riadne sa zúčastniť rozhodcovského konania, b/ bol (účinne) vyzvaný vyjadriť sa k žalobe, c/ rozhodnutie bolo povinnému doručené s možnosťou podať proti nemu opravný prostriedok. Dodal, že voľba rozhodcu v Českej republike „vyvoláva pochybnosť o voľbe nestranného rozhodcu“. Súd prvého stupňa z týchto dôvodov žiadosť exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie zamietol [§ 44 ods. 2 zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov (ďalej len „Exekučný poriadok“)].

Na odvolanie oprávneného Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „odvolací súd“) uznesením z 22. júna 2011 sp. zn. 1 CoE 199/2011 napadnuté uznesenie potvrdil. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa stotožnil s dôvodmi uvedenými súdom prvého stupňa (§ 219 ods. 2 O.s.p.) a dodal, že v danom prípade bolo potrebné skúmať aj otázku uznania cudzieho rozhodcovského rozhodnutia. Cudzí rozhodcovský rozsudok je uznaný tým, že exekučný súd naň prihliadne, ako keby išlo o tuzemský rozhodcovský rozsudok (§ 49 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní (ďalej len „zákon č. 244/2002 Z.z.“). Právny poriadok Slovenskej republiky umožňuje exekučnému súdu preskúmať aj cudzie rozhodcovské rozhodnutie v rámci stanovenom § 45 zákona č. 244/2002 Z.z. Podľa právneho názoru odvolacieho súdu obstaral súd prvého stupňa dostatok podkladov pre svoje rozhodnutie aj z uvedených aspektov, dospel k správnym zisteniam, z ktorých vyvodil adekvátne skutkové závery a tieto aj náležite právne posúdil. Odvolací súd poukázal tiež na ustanovenie § 9 zákona č. 97/1963 Zb. a konštatoval, že v danom prípade bola v spotrebiteľskej zmluve uskutočnená voľba právneho poriadku Českej republiky, ktorý na rozdiel od právneho poriadku Slovenskej republiky neumožňuje účastníkovi napadnúť rozhodcovské rozhodnutie opravným prostriedkom, takže poskytuje spotrebiteľovi menšiu ochranu; vzhľadom na to sa daný právny vzťah riadil právnym poriadkom Slovenskej republiky. Odvolací súd uzavrel odôvodnenie svojho rozhodnutia konštatovaním, že

so zreteľom na tieto skutočnosti je rozhodnutie súdu prvého stupňa vecne správne, a preto ho potvrdil.

Súd prvého stupňa uznesením z 5. septembra 2011 č.k. 11 Er 206/2009-40 zastavil exekúciu a rozhodol o trovách exekúcie.

Proti uzneseniu odvolacieho súdu podal oprávnený dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzoval z § 239 ods. 2 písm. c/ O.s.p. Uviedol, že jeho mimoriadny opravný prostriedok je prípustný, lebo odvolací súd potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa, ktorým je cudzie rozhodnutie (z materiálneho hľadiska) vyhlásené za nevykonateľné na území Slovenskej republiky. Oprávnený v dovolaní spochybňoval správnosť právnych záverov (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.) rozhodnutí súdov oboch nižších stupňov. Namietal, že otázka miesta, kde prebiehalo rozhodcovské konanie, je v danom prípade bez právneho významu. Odvolací súd prehliadol, že ustanovenie § 9 zákona č. 97/1963 Zb., na ktoré poukázal, sa týka voľby hmotného práva, nie však procesného práva. Rozhodcovské konanie sa uskutočnilo v Českej republike, preto sa nemohlo riadiť ustanoveniami zákona č. 244/2002 Z.z. Podľa § 53 zákona č. 244/2002 Z.z. má medzinárodná zmluva prednosť pred ustanoveniami tohto zákona. V danom prípade sa preto ustanovenia zákona č. 244/2002 Z.z. vôbec nemali aplikovať. V zmysle čl. 23 písm. c/ dvojstrannej zmluvy sa možnosť účastníka riadne sa zúčastniť konania posudzuje podľa právneho poriadku zmluvnej strany, kde sa konanie uskutočnilo, teda podľa právneho poriadku Českej republiky. Podľa názoru oprávneného rozhodcovské rozhodnutie, ktoré pripojil k návrhu na vykonanie exekúcie, spĺňa všetky potrebné náležitosti, vydané bolo v konaní uskutočnenom v súlade so zákonom a umožňujúcim povinnému reálne uplatnenie všetkých jeho procesných oprávnení. Povinný mal možnosť zúčastniť sa rozhodcovského konania, robiť v ňom procesné úkony a hájiť svoje práva. Dovolateľ dodal, že právny poriadok Českej republiky neukladá rozhodcovi povinnosť poučovať účastníka rozhodcovského konania ani nariadiť na prejednanie veci pojednávanie. Navyše, povinný mal možnosť vyjadriť sa k žalobe, túto možnosť ale nevyužil. Z týchto dôvodov oprávnený žiadal napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť alebo zmeniť. Žiadal tiež priznať náhradu trov dovolacieho konania.

Povinný vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že tento opravný prostriedok oprávneného je nedôvodný. Stotožnil sa s rozhodnutiami súdov nižších stupňov a žiadal priznať náhradu trov dovolacieho konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas oprávnený zastúpený v súlade s § 241 ods. 1 veta druhá O.s.p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) skúmal, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa.

Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.). V zmysle § 239 ods. 2 písm. c/ O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Uznávanie a výkon tuzemských a cudzích rozhodcovských rozhodnutí v Slovenskej republike sú upravené zákonom č. 244/2002 Z.z. (viď § 1 ods. 1 písm. b/ tohto zákona); jeho ustanovenia sa použijú, ak medzinárodná zmluva, ktorou je Slovenská republika viazaná a ktorá je súčasťou jej právneho poriadku, neustanovuje inak (viď § 53 zákona č. 244/2002 Z.z.).

V zmysle čl. 22 písm. c/ dvojstrannej zmluvy zmluvné strany uznávajú a vykonávajú na svojom území za podmienok ustanovených v tejto zmluve rozhodcovské nálezy vydané v rozhodcovskom konaní. Rozhodcovské nálezy vydané v rozhodcovskom konaní sa v zmysle čl. 23 dvojstrannej zmluvy uznávajú a vykonávajú, ak a/ rozhodcovský nález je právoplatný a vykonateľný podľa potvrdenia orgánu, ktorý rozhodnutie vydal; b/ justičné orgány druhej zmluvnej strany nevydali skôr právoplatné rozhodnutie alebo neuznali a nevykonali rozhodnutie tretieho štátu v tej istej veci a medzi tými istými účastníkmi, c/ účastníkovi bola daná možnosť riadne sa zúčastniť na konaní, najmä ak bol podľa právneho poriadku zmluvnej strany, kde sa konanie uskutočnilo, riadne a včas predvolaný na pojednávanie a rozhodnutie spolu s poučením o možnosti podať proti nemu opravný prostriedok mu bolo riadne doručené, a v prípade procesnej nespôsobilosti bol riadne zastúpený, d/ na konanie nebola daná výlučná právomoc orgánov zmluvnej strany, na území ktorej sa o uznanie žiada, e/ zmluvná strana, na území ktorej sa o uznanie alebo výkon žiada, sa domnieva, že uznanie alebo výkon neohrozí jej zvrchovanosť alebo bezpečnosť alebo nebude v rozpore s jej verejným poriadkom. Podľa čl. 24 ods. 2 dvojstrannej zmluvy sa výkon rozhodnutia vrátane náležitostí návrhu na výkon rozhodnutia a dokladov, ktoré je potrebné k návrhu pripojiť, ako aj možnosť

povinného podať proti výkonu rozhodnutia námietky, spravujú právnym poriadkom zmluvnej strany, na území ktorej sa má rozhodnutie vykonať. Podľa čl. 24 ods. 3 dvojstrannej zmluvy súd, ktorý rozhoduje o uznaní a nariadení výkonu rozhodnutia, sa obmedzí na zistenie, či boli splnené podmienky uvedené v článkoch 22 a 23, a ak zistí, že tieto podmienky sú splnené, rozhodnutie uzná alebo nariadi jeho výkon.

Cudzí rozhodcovský rozsudok je na účely tohto zákona rozhodcovské rozhodnutie, ktorým sa rozhodlo v rozhodcovskom konaní o veci samej a bolo vydané na území iného štátu ako Slovenskej republiky (§ 46 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z.z.). Uznáním cudzieho rozhodcovského rozhodnutia sa rozumie priznanie tých istých účinkov cudziemu rozhodcovskému rozhodnutiu, ako tuzemskému rozhodcovskému rozhodnutiu. Pri skúmaní, či takéto rozhodnutie možno uznať, neprichádza do úvahy posudzovanie jeho vecnej stránky. Ak však došlo v konaní k zásadným procesným vadám a k závažnému porušeniu práva na spravodlivý proces (v súvislosti s tým vid' tiež čl. 23 písm. c/ dvojstrannej zmluvy) možno uznanie rozhodcovského rozhodnutia odoprieť. S otázkou vytvorenia možnosti účastníka zúčastniť sa rozhodcovského konania je spojená otázka riadneho doručovania jemu určených písomností. Doručenie písomností do zahraničia sa posudzuje podľa procesných predpisov miesta konania (*legis fori*). Samotný výkon cudzieho rozhodnutia sa však v plnej miere riadi právom štátu, v ktorom sa realizuje.

Uznesenie, ktorým exekučný súd prihliada na cudzie rozhodcovské rozhodnutie rovnakým spôsobom, akým prihliada na tuzemské rozhodcovské rozhodnutie (§ 49 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z.z.), je zároveň uznesením o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodcovského rozhodnutia; uznesenie odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené takéto uznesenie exekučného súdu, je v dôsledku toho uznesením uvedeným v § 239 ods. 2 písm. c/ O.s.p., proti ktorému je dovolanie procesne prípustné.

Dovolací súd po konštatovaní, že dovolanie oprávneného je procesne prípustné, pristúpil k posudzovaniu opodstatnenosti uplatnenia dovolacích dôvodov. Na základe obsahu spisu došiel k záveru, že v konaní pred prvostupňovým, ale aj odvolacím súdom došlo k tzv. inej procesnej vade konania majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.). O procesnú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. ide tiež v prípade nepreskúmateľnosti rozhodnutia (R 111/1998).

Aj v odôvodnení uznesenia, ktorým bola zamietnutá žiadosť súdneho exekútora o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie, rovnako tak v odôvodnení rozhodnutia, ktorým odvolací súd potvrdil takéto uznesenie súdu prvého stupňa, musí byť primerane vysvetlené, akými úvahami sa súd pri rozhodovaní riadil a k akým záverom dospel (§ 211 ods. 2 O.s.p., § 157 ods. 2 O.s.p. a § 167 ods. 2 O.s.p.). Jeho povinnosťou je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých založil svoje rozhodnutie. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky (napr. III. ÚS 328/05). Právne postačujúce odôvodnenie vysvetľuje zrozumiteľne dôvod, so zreteľom na ktorý súd podriadil zistený skutkový stav pod príslušnú právnu normu. Právna norma, pod ktorú súd podriadil prejednávany prípad, prípadne z ktorej vyvodil aj len čiastkový právny záver, musí byť v odôvodnení rozhodnutia konkretizovaná – súd musí zreteľne označiť právny predpis, z ktorého vychádzal, podať aspoň stručný výklad obsahu použitého právneho predpisu (normy) a adekvátne vysvetliť, prečo to-ktoré ustanovenie zákona použil a aké na vec sa vzťahujúce závery z aplikovaného ustanovenia vyvodil. Odôvodnenie rozhodnutia, ktoré neobsahuje zrozumiteľné vyloženie právnej kvalifikácie veci, nevysvetľuje, ktorý predpis a z akého dôvodu súd aplikoval, ako ho vyložil a k akým záverom pri tom dospel, je nepreskúmateľné.

V danom prípade súd prvého stupňa zamietol žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie s odôvodnením, že povinný nemal reálnu možnosť zúčastniť sa v rozhodcovskom konaní uskutočnenom v Českej republike, rozhodca nebol ustanovený spôsobom nevzbudzujúcim pochybnosti o jeho neustrannosti, povinný nebol riadne vyzvaný na vyjadrenie k žalobe a nebolo mu riadne doručené rozhodnutie s možnosťou podať proti nemu opravný prostriedok. Odvolací súd sa vo svojom potvrdzujúcom uznesení stotožnil s takto vysvetlenými dôvodmi napadnutého rozhodnutia a (o.i.) dodal, že právny poriadok Českej republiky poskytuje účastníkovi spotrebiteľskej zmluvy menšiu ochranu než právny poriadok Slovenskej republiky. Tak prvostupňový, ako aj odvolací súd teda v preskúmvanej veci vzali na zreteľ ustanovenia právnych predpisov tvoriacich súčasť právneho poriadku Českej republiky, porovnávali právne predpisy upravujúce rozhodcovské konanie v Českej republike a v Slovenskej republike a na tom základe vyslovili závery aj o obsahu noriem právneho poriadku Českej republiky a o právach a povinnostiach účastníkov tohto konania; odôvodnenia rozhodnutí súdov nižších stupňov ale neuvádzajú žiadny konkrétny právny predpis Českej republiky, ktorý pri tom vzali na zreteľ, a ktorý ich viedol k prijatiu záverov, na ktorých založili svoje rozhodnutia. Takéto odôvodnenia rozhodnutí sú nepreskúmateľné.

Na tomto základe dospel dovolací súd v preskúmvanej veci k záveru, že dovolanie oprávneného smeruje proti rozhodnutiu vydanému v konaní, v ktorom došlo k tzv. inej vade majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (R 111/1998). Na vadu tejto povahu musel dovolací súd vziať zreteľ (§ 242 ods. 1 O.s.p.) a vzhľadom na jej výskyt musel uznesenie odvolacieho súdu napadnuté dovolaním zrušiť. Z rovnakého dôvodu zrušil dovolací súd aj zrušovaným uznesením odvolacieho súdu potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa. Ako od zrušovaného rozhodnutia závislé (§ 242 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) zrušil tiež uznesenie, ktorým bola v danej veci zastavená exekúcia a ktorým bolo rozhodnuté o trovách exekúcie. Dovolací súd vrátil vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1, 3 O.s.p.).

Ak dôjde k zrušeniu napadnutého rozhodnutia, súd, ktorého rozhodnutie bolo zrušené, koná ďalej o veci. Pritom je právny názor súdu, ktorý rozhodoval o dovolaní, záväzný. V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 13. septembra 2012

JUDr. Emil F r a n c i s c y, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková